

Pārresoru koordinācijas
centrs

Būtiskākās izmaiņas pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldībā pēc 01.01.2020.

**2019. gada 8. novembris
Ventspils**

Vladislavs Vesperis

Pārresoru koordinācijas centra vadītāja vietnieks, Dr.oec

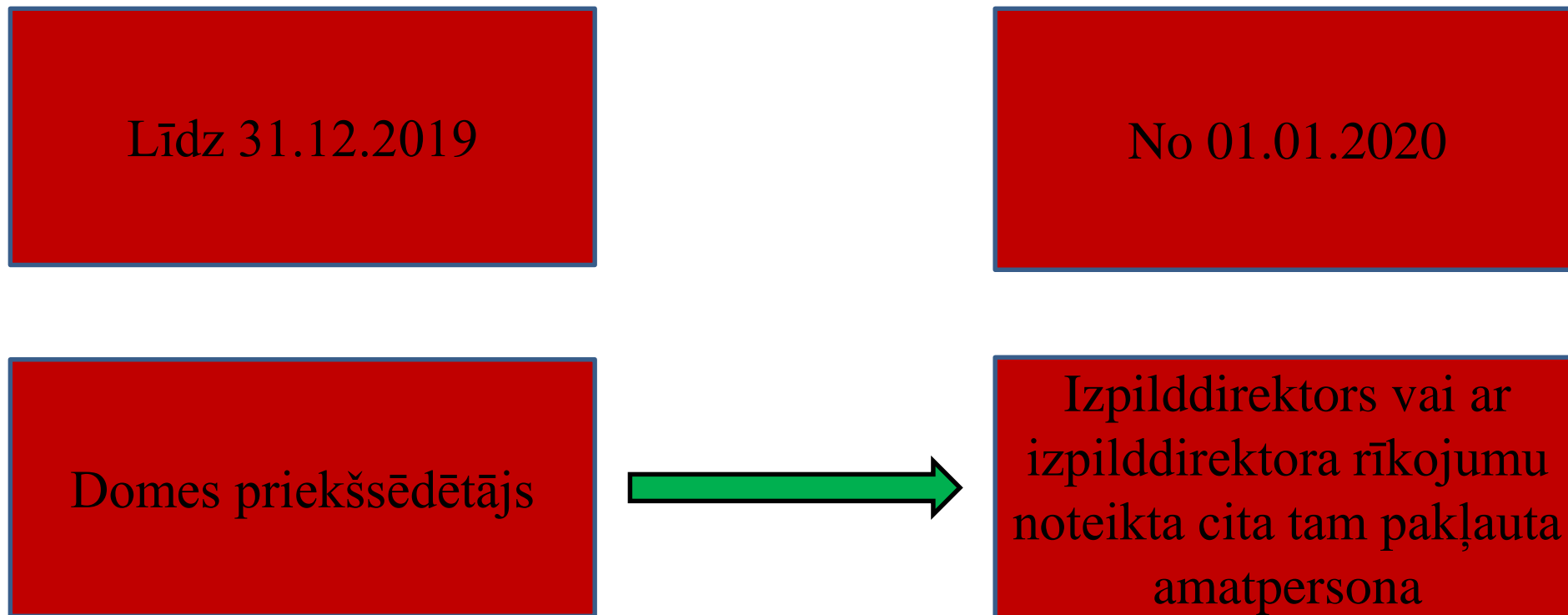
Dzintra Gasūne

Pārresoru koordinācijas centra Kapitālsabiedrību pārvaldības nodaļas vadītāja

LIKUMA GROZĪJUMU MĒRĶIS

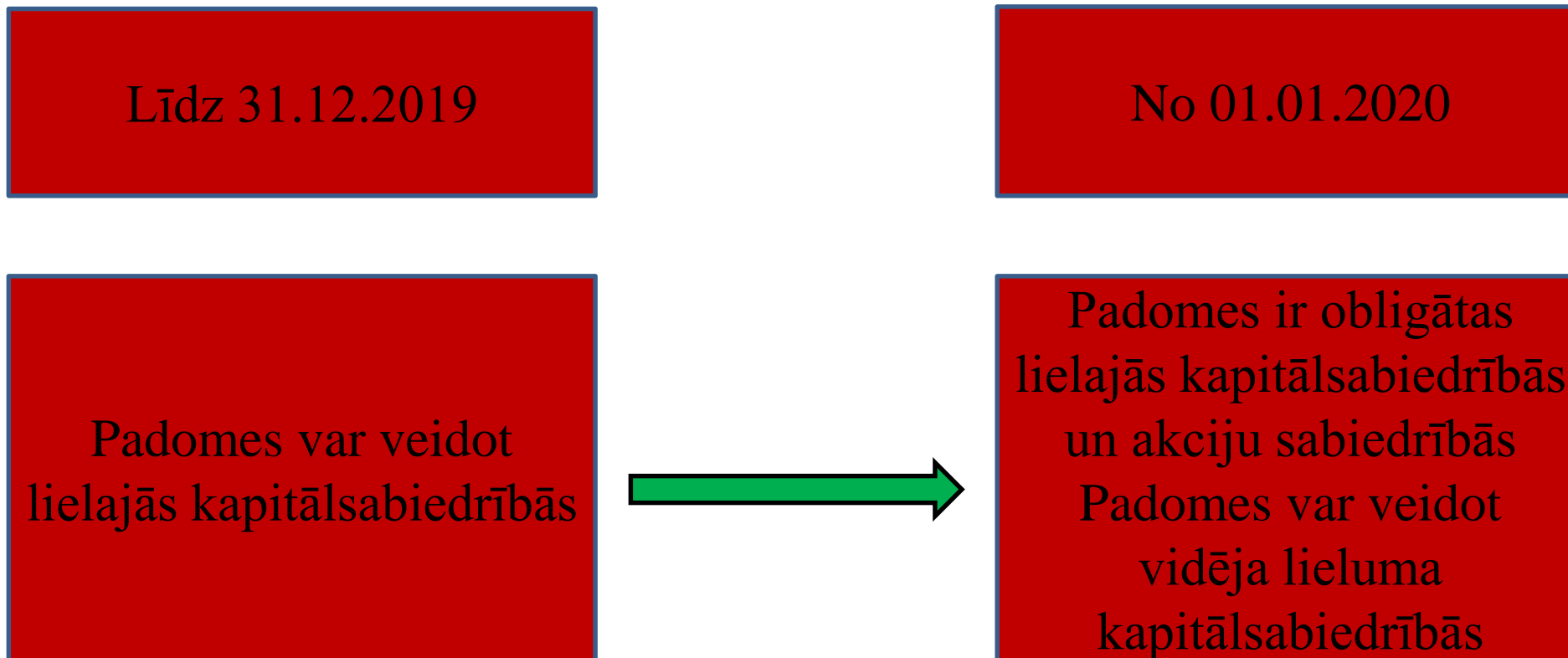
- 2020.gada 1.janvārī spēkā stāsies [Grozījumi Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā](#) - jaunas prasības pašvaldību kapitālsabiedrību kapitāla daļu pārvaldībā
- Grozījumu mērķis tuvināt pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības praksi OECD vadlīnijām par valsts kapitālsabiedrību korporatīvo pārvaldību

KAPITĀLA DAĻU TURĒTĀJS

Mērķis – nodalīt politisko lēmumu pieņemšanu no kapitālsabiedrības operacionālās darbības

PADOMES LOMA UN PADOMES VEIDOŠANA

Mērķi

- Stiprināt valdes darbības pārraudzību un kapitālsabiedrības attīstības stratēģisko plānošanu
- Attālināt politisko lēmumu pieņemšanu no kapitālsabiedrības operacionālās darbības
- Ja nav izveidota padome, tās uzdevumus pilda kapitāla daļu turētājs

INFORMĀCIJAS ATKLĀTĪBA

Līdz 31.12.2019

Pašvaldības pilnībā
atbildīgas par
informācijas atklātības
nodrošināšanu par
kapitālsabiedrībām,
pārraudzības nav

No 01.03.2020

PKC pārrauga kā
pašvaldības un lielās
pašvaldību
kapitālsabiedrības
nodrošina informācijas
atklāšanu par
kapitālsabiedrībām

INFORMĀCIJAS ATKLĀTĪBAS NODROŠINĀŠANA

- Atvasināta publiska persona ne vēlāk kā līdz katra gada 1.oktobrim publisko ikgadēju pārskatu par tai piederošām kapitālsabiedrībām un kapitāla daļām
- Atvasinātas publiska personas kapitālsabiedrībām jānodrošina likumā noteiktas informācijas publiska pieejamība vismaz par pēdējiem pieciem gadiem, noteikta arī papildus sniedzamā informācija

IKGADĒJAIS PĀRSKATS IETVER

- ✓ konsolidētu informāciju par atvasinātas publiskas personas līdzdalību kapitālsabiedrībās, tās ieguldītajiem resursiem un to atdevi
- ✓ informāciju par kapitālsabiedrību sniegtajiem pakalpojumiem, iemaksām valsts budžetā un pašvaldību budžetos, saņemtajām valsts vai pašvaldības budžeta dotācijām
- ✓ informāciju par nozarēm, kurās darbojas kapitālsabiedrības ar atvasinātas publiskas personas līdzdalību
- ✓ informāciju par notikušajiem valdes un padomes locekļu nominācijas procesiem
- ✓ informāciju par to, kā atvasināta publiska persona un tai piederošās kapitālsabiedrības izpildījušas šā panta 36. un šā likuma 58. panta prasības

KAPITĀLSABIEDRĪBAS PAR PĒDĒJO PIECU GADU PERIODU PUBLICĒ

- ✓ kapitālsabiedrības finanšu mērķu (saskaņā ar apstiprinātu gada pārskatu) un nefinanšu mērķu īstenošanas rezultātus
- ✓ kapitālsabiedrības veiktās iemaksas valsts vai pašvaldības budžetā
- ✓ informācija par kapitālsabiedrības saņemto valsts vai pašvaldības budžeta finansējumu un tā izlietojumu
- ✓ starpperiodu pārskatus un gada pārskatus
- ✓ informāciju par katra saņemtā un veiktā ziedojuma (dāvinājuma) summu un saņēmējiem
- ✓ informāciju par iepirkumiem

KAPITĀLSABIEDRĪBAS PAPILDUS PUBLICĒ

- ✓ Informāciju par padomes locekļa atbilstību likumā noteiktajiem neatkarīga padomes locekļa kritērijiem
- ✓ informāciju par visām paziņotajām kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) sapulcēm, tai skaitā par darba kārtību un lēmumiem
- ✓ informāciju par katra valdes un padomes locekļa atalgojumu
- ✓ informāciju par netipiskiem vai nozīmīga apjoma darījumiem ar saistītajām pusēm
- ✓ būtiskākās kapitālsabiedrības politikas, kurās definēti kapitālsabiedrības darbības principi attiecībā uz risku pārvaldību, interešu konflikta novēršanu, korupcijas apkarošanu, korporatīvo pārvaldību un citiem jautājumiem

KAPITĀLSABIEDRĪBAS PAPILDUS NE RETĀK KĀ REIZI GADĀ PUBLICĒ

- ✓ informāciju par paredzamiem riska faktoriem
- ✓ informāciju par kapitālsabiedrības iekšējās kontroles un riska pārvaldības sistēmas galvenajiem elementiem, kurus piemēro finanšu pārskatu sagatavošanā
- ✓ pārvaldes institūciju, kā arī to komiteju sastāvu un darbības aprakstu
- ✓ ja kapitālsabiedrība īsteno politiku attiecībā uz kapitālsabiedrības pārvaldes institūciju locekļu sastāva dažādību (daudzpusības politika), - aprakstu par šīs politikas mērķiem, īstenošanas pasākumiem un rezultātiem pārskata gadā
- ✓ informāciju par padomes komitejām (ja tādas izveidotas) un revīzijas komiteju (ja tāda izveidota), tai skaitā nolikumu, kā arī informāciju par komitejas locekļiem (profesionālo darba pieredzi, izglītību, amatiem citās kapitālsabiedrībās, pilnvaru termiņiem)

VALDES UN PADOMES LOCEKĻU NOMINĀCIJA

Līdz 31.12.2019

Atvasinātas publiskas personas pašas nosaka nominācijas kārtību, likums nosaka tikai:

- 1) pienākumu organizēt atklātu procesu;
- 2) ierobežojumus izvirzīšanai
- 3) pienākumu kandidātu izvēli balstīt uz profesionalitātes un kompetences kritērijiem

No 01.01.2020

Likums nosaka atvasinātām publiskām personām praktiski gandrīz tādus pašus nominācijas procesa pamatnosacījumus kā valstij. Darbosies Ministru kabineta noteikumi valdes un padomes nominēšanai atvasinātas publiskas personas kapitālsabiedrībās.

GALVENĀS IZMAIŅAS NOMINĀCIJAS PROCESĀ PAŠVALDĪBU KAPITĀLSABIEDRĪBĀS

- Publiska kandidātu pieteikšanās procedūra kā vienīgais kandidātu avots
- Ierobežojumi politisko partiju un to apvienību amatpersonām tikt izvirzītām par valdes/padomes locekli
- Obligāta nominācijas komisija, iekļaujot neatkarīgus ekspertus un novērotājus
- Lielo kapitālsabiedrību valdes/padomes locekļu nominācijas procesos jāpiesaista personāla atlases konsultants
- Vismaz puse padomes locekļu ir neatkarīgi padomes locekļi un atbilst noteiktiem neatkarības kritērijiem

NEATKARĪGA PADOMES LOCEKĻA KRITĒRIJI

- padomes loceklis pēdējo triju gadu laikā nav bijis attiecīgās kapitālsabiedrības vai ar to saistītas kapitālsabiedrības (atkarīgā kapitālsabiedrība, publiskas personas kapitālsabiedrības kontrolēta kapitālsabiedrība) valdes loceklis, kontrolieris, darbinieks, prokūrists vai komercpilnvarnieks, ārējais revidents
- padomes loceklis vai tā ģimenes locekļi (laulātais, bērni, vecāki) nesaņem un pēdējo triju gadu laikā nav saņēmuši atalgojumu no attiecīgās kapitālsabiedrības vai tās atkarīgās sabiedrības
- padomes loceklis attiecīgajā kapitālsabiedrībā gūst ienākumus tikai par padomes locekļa pienākumu pildīšanu
- Padomes loceklis vai tā ģimenes locekļi (laulātais, bērni, vecāki) ar attiecīgo kapitālsabiedrību pēdējo triju gadu laikā nav bijuši nozīmīgās darījumu attiecībās ne tiešā, ne netiešā veidā, ne kā partneri, akcionāri vai augstākā līmeņa vadītāji
- padomes loceklis nav valdes locekļa amatā vai vadošā amatā citā kapitālsabiedrībā, kurai ir nozīmīgas darījumu attiecības ar padomes locekļa pārstāvēto kapitālsabiedrību
- padomes loceklis pēdējo triju gadu laikā nav bijis - a) kapitāla daļu turētāja vai tā padotības iestādes amatpersona vai darbinieks; b) kapitāla daļu turētāja turējumā esošas kapitālsabiedrības vai tās atkarīgās kapitālsabiedrības vai mātes sabiedrības valdes vai padomes loceklis.

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS VALDES/PADOMES LOCEKĻU NOMINĀCIJAS PROCESAM

- PKC izstrādātais MK noteikumu projekts “Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai”
- PKC izstrādātās «Vadlīnijas kapitālsabiedrības valdes un padomes locekļu kandidātu atlasei un izvērtēšanai, kapitālsabiedrībās, kurās valstij kā dalībniekam (akcionāram) ir tiesības izvirzīt valdes vai padomes locekļus» sniegtos ieteikumus. Vadlīnijas pieejamas <http://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>

Pārresoru koordinācijas
centrs

PADOMES

Papildināti uzdevumi ar:

- uzraudzīt vidēja termiņa darbības stratēģijas īstenošanu
- apstiprināt ikgadējo budžetu un uzraudzīt tā izpildi
- uzraudzīt iekšējās kontroles un risku pārvaldības sistēmu darbību, pārskatīt to atbilstību un efektivitāti
- apstiprināt būtiskākās politikas, kurās definēti sabiedrības darbības principi attiecībā uz risku pārvaldību, interešu konflikta novēršanu, korupcijas apkarošanu, korporatīvo pārvaldību un citiem jautājumiem
- veikt padomes darba ikgadējo pašvērtējumu

Turpmāk kapitālsabiedrību padomes locekļiem netiks izmaksātas prēmijas

Turpmāk obligāti

- jāsaņem PKC atzinums pirms lēmuma pieņemšanas par atvasinātas publiskas personas līdzdalības iegūšanu vai izšķirošās ietekmes iegūšanu kapitālsabiedrībā
- jānosaka kārtība, kādā atvasinātas publiskas personas kapitāla daļu turētāja pārstāvis izvērtē kapitālsabiedrības darbības rezultātus
- jānosaka kārtība, kādā atvasinātas publiskas personas kapitāla daļu turētāja pārstāvis vai kapitālsabiedrības padome saņem un izvērtē atsevišķu atvasinātu publisku personu orgānu viedokli pirms vidēja termiņa darbības stratēģijas apstiprināšana

Pārresoru koordinācijas
centrs

Ar atbildību par Latvijas nākotni!

www.pkc.gov.lv
www.valstskapitals.lv
@LVnakotne